

מסורת הש"ס

(א) יקמן טו. פוה.
 (ב) יקמן: ז' בימות קל:.
 (ג) וני תוספת קל:.
 ד'ה וערפס, (ד) וניכמות
 קל: יאזר י' ויסל,
 (ה) בימות קל: (ו) י' ויסל,
 תוספות וני ד': ד'ה.
 טעו, (ז) מגילת ד'ה.
 וני תוספות ערפס יו:
 ד'ה א' דילתה תוספות
 מגילת ד'ה ד'ה עשרה,
 (ח) יקמן טעו: בי'ק ד'ה,
 י' ט' טו: (י) יקמן טו:
 (יא) יקמן יח: י' יקמן
 כ' א' דלע קסתי נמי
 קמן ממנה וקסתי סוטה
 דליווייה בשעטס וזאת י'
 תוספות סוטה: י' ד'ה מה
 הללן, (ק) יקמן ד': סוטה
 נ'ה, טעוטה: י' (י) יקמן
 שאין ו' תוספות וזחם
 נ'ה ד'ה וליעד,
 (ט) ממורה ת'ה, (ז) יקמן
 (ק) ע' יקמן ט' רע
 דיוור רש' המלח ט' רע
 ותמסם שיעין הללן,
 (י) זילי יקמן
 במתמחין, (ט) ור'ר' מח
 שוה דיוור ד'ה ט', ויעין
 חומ'ה, (י) י' רע
 ברשי' יקמן טו: ד'ה
 דרלעו י' וזחם ששניו
 רע מוס' ט' ד'ה
 וברדלסן, (ז) רש' ר'ה,
 (ב) צמי' ורלה, (ד) זיל
 וסא, ד'ה,

ורה אור השלם

1. ואשך אשר תקרב אל
 בנהמה לרבעה אותה
 ודברת את האשה אתה
 בהבדלה מות ויקחו
 מדמים בהם: וירא כ טו
 2. ואיש אשר יר
 שכבתו בהבדלה מות
 שות ואת הבדלה
 תהרגו: וירא כ טו
 3. ואם שני גוף אחד
 מחמל שלשם והדער
 בבדליו לא ישננו
 והתים ואל אשה
 השור שקל וגם אשה
 שמות כא טו
 4. ואמר ה' אל משה
 אספק לי שבעים איש
 מנכי ישראל אל
 ידעתי כי זמן זקני העם
 ושיטתו לקחת אתם אל
 אהל מועד והתעצבו שם
 עמך: במדבר יז טו
 5. ושפטו העדה בין
 הפכה בין גאל הדם על
 המושפטים: האלה:
 6. והצילו העדה את הרצח
 מיד אל הקדש ואל השכיב
 וקדש אל עז
 מחלטו אשר שם עז
 יקשבה עד מות הבזק
 הגזל אשר משח את
 בשמן הקדש:
 7. במדבר יז כו
 8. עד מות לעדה הרעים
 והאשה אשר חזקה
 עלי את הללות בני
 ישראל אשר הקה
 למשח על שפתיה:
 9. במדבר יז כז
 10. לא תקח את ריב
 לרעת ולא תענה עד רב
 לגנות אחרי ריבך
 להטות:
 11. שמוה נב ב

לעזי רעש"י

מרק"א. גבול, ספר.

ב. דיני ממונות בשלשה פרק ראשון סנהדרין

ד"ר **ממונות בשלשה**. בגמ' [ג.] ילפינן להו: **גוילוט**. כופר בפקדון דמשלשת דו יד הוי גזלן וכן החוטף מיד חבירו הוי גזלן כגון ויגזול את החנית מיד המצרי (שמואל ב כג) אבל ליה ולא שילם לא מיקרי גזלן דמלוה להוצאה ניתנה: **וחבולות**. החובל בחבירו חייב בחמשה דברים כדלמרינן בצבא קמא (פד). ואש כי יתן מוס בעמיתו וגו' כן יעשה לו [ויקרא ד] בזמון. ובגמ' [ע"כ] פריך היינו דיני ממונות: **נוק**. דשור המועד או אדם שהיקין. ובגמ' [ג.] פריך היינו חבולות: **סענומי כפל**. דגניבה שמתא צידו דכתיב (שמות כב) אם המלא תמצא צידו וגו': **וסענומי ארבעה**

דיני

הבזעים צפרק חרצפה וחמשה (ש)
 (מ:) ואין נראה דהא איכא אמוכא
 הסם דסברי דלפי ר' עקיבא דריש
 אס כופר לזכות שלא בזונו וגרלה
 לר"ת דכופר ר' של עזד הוי בכלל
 חבלות אי נמי תנא ושייר הני ושייר
 נמי יציאת עבד בראשי אברים דקנסא
 הוא ובעי נמי ג' מומחין וללישנא קמא
 לא חשיב הך שייר ואיכ' למימר דפשיטא
 ליה דהוי מכלל חבלות אי נמי התנא
 לא דריש אלא בזמון היתין מיד ליד:

וְגוֹמְרִין בִּשְׂבָעָה וְאִם גָּמְרוּ בִּג' מַעֲבֹרֹת: ^אסְמִיכַת זָקָנִים ^בוְעִרְיַת עֲגֻלָּה
בִּשְׁלֹשָׁה דְּבָרֵי ר' ^גשְׁמֹעוֹן ר' יְהוּדָה אֹמֵר ^דבַּחֲמִשָּׁה ^ההַחֲלִיצָה וְהַמִּיאֻנִּין
בִּשְׁלֹשָׁה ^ונִטְע רַבֵּי ^זלְמַעֲשָׂר שְׁנֵי שָׁאִין דְּמִיּוֹ יְדוּעִין בִּשְׁלֹשָׁה ^חהַהֲקֵדְשֹׁת
בִּשְׁלֹשָׁה ^טהָעֶרְכִּין הַמִּטְלָטִלִּים בִּשְׁלֹשָׁה ר' יְהוּדָה אֹמֵר אֶחָד מֵהֶן כֹּהֵן
^יוְהַקְרָקְעוֹת ^{יא}תִּשְׁעָה וְכֹהֵן ^{יב}וְאִדָּם כִּיּוֹצֵא כֹהֵן ^{יג}דִּינֵי נַפְשֹׁת בְּעֶשְׂרִים
וּשְׁלֹשָׁה ^{יד}הַרְבֹּעַ וְהַנֶּרְבַּע בְּעֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה שְׁנֵאֲמַר ^{טו}וְהִרְגָּת אֶת הָאִשָּׁה
וְאֶת הַבְּהֵמָה וְאֹמֵר ^{טז}וְאֶת הַבְּהֵמָה תִּהְרֹגוּ ^{יז}שׁוּר הַנִּסְכָּל בְּעֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה
שְׁנֵאֲמַר ^{יח}הַשׁוּר יִסְקַל וְגַם בְּעִלְיֵי יוֹמָת ^{יט}כַּמִּיתָת בְּעִלִּים כֵּךְ מִיתָת הַשׁוּר
^כהַזֹּאֵב וְהָאֵרִי הַדּוֹב וְהַנֹּמֵר וְהַבְּרָדֶלֶס וְהַנַּחֲשׁ מִיתָתָן בְּעֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה ^{כא}רַבִּי
אֱלִיעֶזֶר אֹמֵר כָּל הַקּוֹדֵם לְהוֹרֹג וְכֹה רַבִּי עֲקִיבָא אֹמֵר מִיתָתָן בְּעֶשְׂרִים
וּשְׁלֹשָׁה: ^{כב}אֵין ^{כג}דִּנִּין לֹא אֶת הַשֶּׁבֶט וְלֹא אֶת נְבִיא הַשֶּׁקֶר וְלֹא אֶת כֹּהֵן
גָּדוֹל אֲלֵא עַל פִּי בֵּית דִּין שֶׁל שִׁבְעִים וְאֶחָד ^{כד}וְאֵין מוֹצִיאִין ^{כה}לְמַלְחַמַת
הַרְשֹׁת אֲלֵא עַל פִּי בֵּית דִּין שֶׁל שִׁבְעִים וְאֶחָד ^{כו}אֵין ^{כז}מוֹסִיפִין ^{כח}עַל הָעִיר
וְעַל הָעוֹדוֹת אֲלֵא עַל פִּי בֵּית דִּין שֶׁל שִׁבְעִים וְאֶחָד ^{כט}אֵין עוֹשִׂין עֵיר הַנִּדְחָת
לְשִׁבְעִים אֲלֵא עַל פִּי בֵּית דִּין שֶׁל שִׁבְעִים וְאֶחָד ^לאֵין עוֹשִׂין עֵיר הַנִּדְחָת
אֲלֵא עַל פִּי בֵּית דִּין שֶׁל שִׁבְעִים וְאֶחָד ^{לא}אֵין עוֹשִׂין עֵיר הַנִּדְחָת בְּסֹפֶר וְלֹא
שֹׁלֵשׁ אֲבָל עוֹשִׂין אַחַת אוֹ שְׁתֵּים ^{לב}סְנֵה־דִרְדִּין גְּדוּלָּה הִיתָה שֶׁל שִׁבְעִים
וְאֶחָד וְקִטְנָה שֶׁל עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה מִנִּין לְגְדוּלָּה שֶׁהִיא שֶׁל שִׁבְעִים וְאֶחָד
שְׁנֵאֲמַר ^{לג}אִסְפָּה לִּי שִׁבְעִים אִישׁ מִזְּקֵנֵי יִשְׂרָאֵל וּמֹשֶׁה עַל גְּבִיּוֹה ר' יְהוּדָה אֹמֵר
שִׁבְעִים ^{לד}וּמִנִּין לְקִטְנָה שֶׁהִיא שֶׁל עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה שְׁנֵאֲמַר ^{לה}וּשְׁפָטוּ הָעֵדָה
וְהִצִּילוּ הָעֵדָה הָעֵדָה שׁוֹפֶטֶת וְעֵדָה מַצֵּלֶת הָרִי כֹּאֵן עֶשְׂרִים וּמִנִּין לְעֵדָה שֶׁהִיא
עֶשְׂרָה שְׁנֵאֲמַר ^{לו}עַד מָתִי לְעֵדָה הָרְעָה הַזֹּאת יֵצְאוּ יְהוֹשֻׁעַ וְכָלֵב וּמִנִּין לְהִבְיָא
עוֹד שְׁלֹשָׁה מִמִּשְׁמַע שְׁנֵאֲמַר ^{לז}לֹא תִהְיֶה אַחֲרֵי רַבִּים לְרַעוּת שׁוֹמֵעַ אֲנִי
שֶׁאֲהִיָּה עִמָּהֶם לְטוֹבָה אִם כֵּן לְמָה נֵאֲמַר אַחֲרֵי רַבִּים לְחָמָת לֹא כִּהְיִיתִךָ
לְטוֹבָה הִמְיִיתִךָ לְרַעָה הִמְיִיתִךָ לְרַעָה עַל פִּי אֶחָד ^{לח}הִמְיִיתִךָ לְרַעָה עַל פִּי שְׁנַיִם
וְאֵין

כך מימית השור דהאי צעליו יומת קרא ימירא לך דרשא ולא דנתחייב קטלא כדמפרש טעמא בגמ'
יו בסקילה כשור דלמרינן צ"ק אחד שור ואחד כ' בשור שנגא את הפרה (דף קי"ט): **בדולג**.⁽⁶⁾ היה
שטט שעבדו ע"ז במוד: **נזיל הסקר**. בחק. בגמ' (דף טו.) צ"י מנלן דצעי שצנים ואחר: **במחמא**
ימת יתושע שהימא לכבוס את ארץ ישראל: **על העיר**. ירושלים: **סנהדריוו**. שהיו מושיצים סנהדרי
(טו) חתם על כלל שעריו ורביצין בית הגדול שבצלשת הגוימא לללא ויהויסדים וכו'. יליף בגמ' (דף
הכרים וצנל"ו) מר"ק. ובגמלא (סא) מפרש טעמא: **עדה שופט**. עשרה מושבים: **ועדה מללא**.
וריס שאס יחלון יהיו עשרה מחייצין ועשרה מוזכין: **לעדה הרעה**. במרגלים כתיב: **לרעות**.
יוג: שומע אני. לטובא לזכות הלך אחריהן שאפי' מיעוט המזכים ורבים המחייצין כתיב לא
מר אחרי רבים להטות משום וכות לא אינעריך ליה אלא אפילו לחייב הלך אחריה: **לא כהטטיו**.
לאחר רבים לחובה אלא לחבות על פי אחד אפילו אין יתירין מוזכין על המחייצין אלא אחד וכה
ל המוזכין שנים והכי קאמר לא תהיה אחרי רבים להטות על פי אחד אבל אחרי רבים שנים
לצדור מנעשרה מוזכין ליכא למימר דהא כתיב והיכלי העדה ותו לא מוזכר חובה לצדור מ"ב:

ואין

עין משפט
נר מצוה

א א מיי פ"ה מהלכות
סנהדרין הלכה ח סמוג
עשין לו טוש"ע ח"מ סימן
ג עקיף א:
ב ב ג מיי שם הל' ח:
ג ג ד מיי שם הלכה ג:

ד' ה מ"י שם הלכה ד'
ה' ו מ"י שם הלכה ו'
ו' ז מ"י שם הלכה ז' ופ"ד
מהלכות קידוש החדש
הל' ט והלכה י'

ז ח מ"ג פ"ג מהלכות
מעשה הקרצנות הל' י'
ופ"ד מהל' סנהדרין הלכה
ג' סמג עשין לד וס' קפג:
ח ט מ"ג פ"ה מהלכות

סנהדרין הלכה ה:
 ב' י מ" פ"ד מהלכות יבום
 הל' ה סמוג עשין נב
 טוש"ע אה"ע סימן קס"ט
 סעיף א:

י ב מיי פ"ט מהלכות
מעשר שני הלכה ו:
יא ל מיי פ"ד מהלכות
מעשר שני הלכה כ:
יב מ נ ס ע מיי פ"ח

מהל' ערכין הל' ב:
 יג פ צ ק ר מיי' פ"ה
 מהל' סנהדרין הל' ב:
 יד ש מיי' שם הלכה א':
 מזו ת מיי' פ"ד מהל'

עו"ם הלכה ד:
 מז א מ"י פ"א מהלכ'
 סנהדרין הלכה ג:
 י"ז ב מ"י שם ופ"ה שם
 הלכה ג:

י"ח ג מיי' שס פ"ח הלכה
א:

מוסף רע"י

והזמריא שם רע. לא
נחלקים בזה מחלטים וכל
לשקדוהי כחברה וכל
לחורגה, שאזי מציא עדים
שחתימה, חתמיא דלי תאמנא
קאמי לא רמ"ר מציא עדים
(קדוש ח.) והכמייס
אורימיס רב מפישי שם
רב דני נפשוהי. קס"ד
דכי קאמי משוס דליא
נפשוהי שר עדיין דב
נפשוהי, וכן שפאלי עדים,
ונגמלא פירכי וי כי צו
לי נפשוהי מחי רב השאמ
מציא לא רמ"ר מציא עדים,
ליאמי עדים (שם). סמיכי
דקדוש. ער לא פיר עדה
(קדוש ח.) והקריקוהי
קאמי רבא לפדוהי, צרי
עשה ואלא מתן, רבן
מפריה) צב. (שם) אלא
לפדוהי (לפדוהי עמלו. צב)
רבן קדש (שם). ער
העיר. ער ירושלמי, וצרי
התוספתא שמי
חודו ובשרי חמאמרין
שבעות (קדוש ח.)

רבינו חננאל

דיני ממונות בשלשה גזילות וחבלות בשלשה כו'. אוקמה (רב בהו) [ר' אבהו] למתני' הכי דיני ממונות בשלשה ומה הן גזילות וחבלות הן שצריכין ג' מומחין כדכתיב בעסק גזילות בענין השומרין ג' אלהים והן מומחין.